

Петро ВОРОНА,

д.держ.упр., доцент,

професор кафедри педагогічної майстерності

та менеджменту ім. І.А.Зязюна ПНПУ ім.В.Короленко,

депутат Полтавської обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ВИМОГ ДО ПРЕФЕКТІВ ТА ДО СИСТЕМИ ЇХ ПІДГОТОВКИ

Реформування місцевого самоврядування в умовах унітарної держави вбачає державний нагляд за дотримання органами місцевого самоврядування (МС), головами територіальних громад чинного законодавства та роботи у правовому полі держави. Тому сьогодні в суспільстві серед науковців, практиків державного управління та МС, загалом політиків та політикуму йде жвава дискусія щодо запровадження інституту префекта і префектури. В цій дискусії не мале місце має питання вимог до кандидатур префектів обласного та районного рівнів, питання використання світової практики з цього питання.

До речі дослівний переклад «префект» (з лат. praefectus - начальник, командувач) визначає цей інститут державної влади як різні рівні магістратів у Древньому Римі [4]. В наш час префект у ряді держав виступає як особливий інститут представника центрального (Румунія) або регіонального (Російська Федерація, Франція) уряду на місцях, глава префектур [1].

Розглянемо позиції щодо постаті українського префекта у системі реформи децентралізації влади та реформи МС. «Префект є місцевим органом виконавчої влади і входить до системи органів виконавчої влади. Префект області одночасно є префектом району, територія якого включає територію обласного центру. Префект на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці має забезпечувати:

1) здійснення нагляду за додержанням Конституції і законів України органами МС та посадовими особами МС;

2) здійснення координації діяльності територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, здійснення нагляду за додержанням ними Конституції і законів України;

3) виконання державних програм;

4) спрямування і організацію діяльності територіальних органів центральних органів виконавчої влади та їх взаємодію з органами МС в умовах воєнного або надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації»[3].

Виходячи з пропонованих префекту обов'язків, варто наголосити на особливій професійній підготовці цих службовців в обмежений для реформ час. Перепризначення на ці посади колишніх голів обласних та районних адміністрацій, які досить часто не мають спеціальної фахової підготовки є м'яко говорячи не доцільним. Належної ґрунтовної підготовки потребують і працівники префектур.

На основі світової практики та вітчизняного досвіду нині відпрацьовується механізм призначення на посаду префекта. Префект має

призначатися на посаду Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України на термін, що не перевищує 3 роки. Знову суперечливе подвійне підпорядкування – цього немає ні у Франції, ні у Польщі, досвід префектур яких взято за основу [1, 5]. Визначаються і певні вимоги до кандидатури на посаду префекта. «На посаду префекта призначається особа, яка:

- 1) на момент призначення працює префектом в іншій адміністративно-територіальній одиниці в порядку переведення;
- 2) перебуває в кадровому резерві префектів не менше року;
- 3) працювала на посаді префекта не менше 2 років і з моменту звільнення з такої посади пройшло не більше 3 років»[3].

На посаду префекта не може бути призначена особа, яка відмовилась від призначення на посаду префекта протягом останніх 2 років (по аналогії з досвідом Франції) [1].

На посаду префекта області може бути призначена особа, яка перебувала префектом району не менше як в 3 районах й загальною тривалістю не менше 6 років. На сьогодні такі претенденти у країні відсутні, тому вже нині варто підібрати на конкурсній основі кандидатури обласних префектів для їх підготовки хоча б на заочній формі навчання. Формування кадрового резерву префектів здійснюється шляхом відкритого конкурсу, який проводиться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної служби, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. До конкурсу, поряд з представниками держави, варто ще залучати громадськість та представників зарубіжних провідних кадрових служб.

За результатами відкритого конкурсу конкурсна комісія вносить на розгляд Президента України кандидатури осіб для включення до кадрового резерву префектів. Чисельність кадрового резерву префектів становить 25% загальної кількості посад префектів. У разі появи вільних місць у кадровому резерві префектів центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державної служби, оголошує відкритий конкурс на такі місця.

До кадрового резерву префектів може бути включений дієздатний громадянин України, який вільно володіє державною мовою, має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра та досвід роботи не менше 3 років на посадах державної служби чи посадах в органах МС або має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра публічного управління та адміністрування на очній формі навчання в м. Києві, а також надав у встановленому порядку згоду на проведення спеціальної перевірки відомостей, що подаються кандидатом [3]. На нашу думку, було б варто додати до кваліфікаційних вимог вимогу знання однієї з іноземних мов, крім російської.

До кадрового резерву префектів не можуть бути включені особи, які мають судимість за вчинення умисного злочину, а також особи, які були звільнені з посад державних службовців, посад в органах МС через службову невідповідність або порушення службової дисципліни, – протягом 5 років після такого звільнення, особи, яких було притягнуто до відповідальності за

корупційні правопорушення, – протягом 5 років після притягнення до відповідальності. Останні обмеження, на нашу автора є досить суперечливі, вважаємо, що особа, що вчинила корупційні дії взагалі не повинна мати права на заміщення цієї посади позитивно.

Кадровий резерв підготовки префектів має передбачати щорічну програму підвищення кваліфікації осіб резерву, що затверджується центральним органом виконавчої влади і яка забезпечує формування державної політики з питань територіальної організації влади та підвищення рівня кваліфікації кандидатів у префекти [3].

Сьогодні на рівні вищого керівництва країни є певне розуміння про створення національної школи префектів за прикладом Франції. «Фахівці Франції готові поділитися досвідом і надати допомогу у підготовці програми навчання» [2]. Передбачається, що перше призначення на посади префектів буде здійснюватися з відбором кандидатур на конкурсній основі, а паралельно – формування кадрового резерву майбутніх префектів.

У Польщі до кандидата на посаду воєводи висувуються додаткові такі вимоги - крім того що він повинен бути громадянином Польщі, мати диплом магістра або рівнозначний йому, мати не менше ніж 3-річний стаж керівної роботи, бути повноправним але ще й мати незаплямовану репутацію [5, 6]. Переконані що і в українських реаліях до посад префектів повинні допускатись люди з незаплямованою репутацією, а не традиційно – через принцип особистої відданості чи належності (прихильності) до відповідної політичної сили.

Державі уже нині варто визначитись з програмами та методиками відбору та підготовки майбутніх префектів. Потрібно визначити один єдиний виш де буде проводитись підготовка майбутніх префектів. Вважаємо, що таким вишом має стати Національна академія державного управління при Президентові України а її філіали мають розпочати підготовку працівників префектур як району так і області. Але визиває певне занепокоєння відсутність системного підходу держави до визначення кількості префектур в країні та орієнтовної структури майбутніх префектур. Проводити цю роботу необхідну за участі зарубіжних експертів з країн, де префектури вже діють. А вимоги до посади префекта варто відпрацювати детальніше і за прикладом Польщі більше уваги приділити морально-етичним характеристикам претендентів – адже вони будуть лицем української держави у регіонах країни, формуватимуть її регіональну політику разом з органами МС, що матимуть всі свої природні повноваження.

Список використаних джерел

1. Ворона П.В. Префект, як провідник і гарант втілення державної політики в регіонах й орган контролю місцевого самоврядування у Франції (*досвід для України*) [Текст] / П. В. Ворона // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Одеса : Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2009. – Вип. 1(37). – С. 140–144.

2. Негода В.: Проект Закону України «Про префектів» має бути завершений найближчим часом. Конституційна комісія. Режим доступу: <http://constitution.gov.ua/news/item/id/1046>.

3. Презентація проекту Закону України «Про префекта». Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку. Режим доступу: <http://rozvytok.in.ua/news/2985-2015-08-28-2985>.

4. Префект. Вікіпедія. Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Префект>.

5. Прокопенко Л.Л. Досвід реформування місцевих органів виконавчої влади Польщі [Електронний ресурс] / Прокопенко Л.Л. Режим доступу: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10pllvvp.pdf>.

6. Ustawa o samorz ą dzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. – Rešim dost ę p : www.sejm.gov.pl.